

Návrh zákona navíc přináší i celou řadu velmi důležitých změn a nových mechanismů péče o kulturní dědictví. Mezi nejpodstatnější lze zahrnout:

- možnost kompenzovat náklady vlastníkům nemovitostí v památkových územích, tzn. v památkových rezervacích a památkových zónách, vzniklé v důsledku omezení jejich vlastnických práv (což dosud platná úprava neobsahuje);
- zavedení nástrojů, které umožní účinně reagovat na neplnění povinností vlastníka kulturní památky nebo vlastníka nemovitosti nacházející se v památkovém území, uložením opatření k nápravě;
- změnu povahy Ústředního seznamu kulturních památek a jeho provázání se základními registry, především s registrem územní identifikace, adres a nemovitostí a katastrem nemovitostí; to umožní přesnou identifikaci kulturní památky a poskytne úplné informace o památkové ochraně a jejím rozsahu;
- promítnutí závazků z mezinárodních úmluv, jimiž je Česká republika v oblasti památkové péče vázána;
- eliminaci zbytečné administrativní zátěže při nakládání s památkovým fondem;
- úpravu podmínek provádění stavebněhistorického průzkumu pro potřeby památkové péče jako významného podkladu pro nakládání s památkovým fondem;
- komplexní ucelenou úpravu archeologie a provádění archeologických výzkumů, důsledně provázanou se stavebním zákonem;
- posílení pravomocí Památkové inspekce, včetně rozhodovacích pravomocí pro stanovené případy;
- komplexní úpravu sankcí za neplnění či porušení povinností, koncipovanou v souladu se zásadami správního trestání, s novým, vládou schváleným zákonem o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich i zákonem o některých přestupcích;
- změnu povahy aktů prohlašování některých předmětů ochrany – konkrétně jde o sjednocení prohlašování památkových území (tedy památkových rezervací a památkových zón), a sice opatřeními obecné povahy; dále pak budou veškeré nástroje k ochraně jednotlivých prvků památkového fondu přijímány rovněž ve formě opatření obecné povahy (plány ochrany památkových území, ochranné památkové pásmo a území s vyloučeným výskytem archeologických nálezů).

Navrhovaný zákon o ochraně památkového fondu získal širokou podporu významných institucí, jejichž hlavní nebo významnou činností je péče o památkový fond, jako jsou např.

Uměleckohistorická společnost, Klub Za starou Prahu, Asociace pro podporu památek z.s., Komise Rady Asociace krajů ČR pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch, Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, Archeologický ústav AV ČR, Praha, v.v.i, Asociace majitelů hradů a zámků, Národní památkový ústav, zástupce veřejné ochránkyně práv a mnoho dalších.